По конфіскаті. — Наклад другий!

Ч. 100. **Львів, субота 24. червня 1922.** почтову належність оплачено гуртом. **Рік I.**

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1200 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ: Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 75 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоги 150 М. Між новинками і в редакційній части 200 М., на першій стороні 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 23. червня 1922.

Те, що від Зелених Свят діється у Варшаві, закрався на гумористику у великому стилю. Пілсудскі притис до муру „суверенний“ сойм, а сойм підставляє ногу Пілсудскому. Більшість польського сойму—вшехполяки зі своїми підсусідками. Патроном цієї більшости—маршалок сойму—Тромпчиньскі. Щоби посолити Пілсудскому, ця більшість 16. ц. м. скасувала т. зв. „малу конституцію“, ухвалену в р. 1919, яка мала обовязувати на переходовий час, доки не війде в життя т. зв. „велика конституція“ (спочиває в паперах). Ініціятиву в покликуванню премієра в Польщі пересунено з начальника держави на вшехпольський соймовий новородок — „Головну Комісію“. Комісія десиґнувала на премієра б. міністра торгу і промислу Пржановского, людину під політичним оглядом безбарвну, члена невеличкого клюбу в соймі (міщанського), отже знаменитого кандидата на вшехпольске помело. Комісія десиґнувала премієра, маршалок подав це письменно до відома Пілсудскому, Пілсудскі дав посвідку одержання повідомлення. Цілий день ждали „суверени“ зі сойму на традиційну номінацію, яка зачинається стеоретипною фразою: „Дорогий Пане Х. У. іменую Вас..“ Між тим Пілсудскі не захотів взяти на себе відповідальности за не ним покликаний кабінет і цим разом закпив собі зі сойму по всім приписам ухваленого соймом закону про „Головну Комісію“. Минала година за годиною і Пржановскі не знав, чи є він премієром чи ні. Щойно соймові справоздавці (ґазетярі — народ дотепний !) вибавили його і маршалка з клопоту. Так і рішено: Пржановскі є премієром на основі рішення „Головної Комісії“. І Пржановскі дістав устне доручення маршалка та зачав „робити“ кабінет, якому соціялістична преса причепила етикетку: паскарський.

Щойно на другий день і Пжановскі і його протектори прийшли до переконання, що властиво тут потрібне порозуміння з Пілсудским, як начальником держави, що премієр мусить стояти в якімсь звязку з начальником держави. Пржановскі зрезиґнував і тепер вже невідомо, хто має шукати премієра: Тромпчиньскі чи Пілсудскі. „Дзєннік Людови“ ось що пише про цю сензаційну для Европи найновійшу варшавську комедію п. з. „Кріза кабінету“: „Суверенна заїлість вшехполяків довела до того, що найвисший законодатний орґан в державі зведено до рівня пристрастного віча, яке виносить непочитальні і необчислимі ухвали. З найвисшого законодавчого орґану і мнимо в його обороні зроблено посміховище. Найзавзятійший ворог парляментаризму і демократії не міг їй зробити більшої кривди, як це вдалося львівським професорам права Ґломбіньскому і Дубановічеви, що законодатну працю сойму перемінили в якусь циркову арену“.

Очевидно, в цій безпардонній боротьбі між соймом і Бельведером первісні причини крізи зійшли на задній плян.

Очевидно, не може бути й мови про санацію цих причин, бо тепер йде вже бій зі зажмуреними очима.

Краківський „Час“ з дня 22. ц. м. бідкається: „Кріза приносить нам з кождим днем необчислимі шкоди — підкопує довіря до нас і утруднює нам в фатальний спосіб розпочату від недавна консолідацію господарську і політичну. Цілий світ зачинає на нас дивитися знова з недовірям, як дивився в рр. 1919 і 1920, не розуміючи наших внутрішних боротьб і переворотів“.

„Час“ робить докір Пілсудскому за викликання крізи, а соймови за „проклямовання своєї суверенности і узурпацію собі десиґнації кабінету“. „Вислідом цих обох похибок — скаржиться „Час“ — є безконечна кріза з необчислимими наслідками, а кошта тих похибок заплатить не Росія, не Німеччина ані хто небудь инший — тільки Польща“.

І знаменна річ, що ні один польський денник не спромігся на пошуканку причин хронічної недуги Польщі глибше. Значить — в самій Польщі на неї не має лікаря. Може найдеться він за границею. Дарма, що заграничні лікарі дорого коштують.

Враження з шестого Конґресу Міжнародного Союза Товариств Ліґи Націй у Празі.

Перший виступ Західно-Українського Товариства Ліґи Націй на Конґресі Міжнародного Союза в Празі відбувся серед дуже некорисної для нас політичної ситуації. Ґенуенська конференція загострила з одної сторони конфлікт між Англією і Францією — з другого боку сконсолідувала малу Антанту, до котрої прилучилася Польща, яка виступаючи проти наших домагань могла потягнути за собою своїх політичних партнерів. Зноваж на конґресі мала бути порішена справа охорони національних меншостей, якою занималася спеціяльна конференція в Монахові в цвітні с. р. Запропоновані монахійською конференцією резолюції викликали вже перед конґресом велику полеміку в пресі держав малої Антанти, між якими найбільше діткненими почулися Чехи. Вони шукали всюди помочі, особливо серед славянських делеґатів.

Наше Товариство мало вправді за собою прихильну пропозицію Президії Союза в справі його приняття до Союза і утворення спеціяльної комісії для справи Східної Галичини, але вже перші дні перед конґресом показали, що справа не легка. І так деякі з наших давних приятелів почали вже по перших виступах польської делеґації підносити сумніви і трудности нашої справи а серед більшости Славян не могли ми знайти зрозуміння ані для нашого положення ані для наших домагань. Одинокі Болгари станули без застережень по нашій стороні — всі инші вказували на Польщу, як на свого союзника і прирікали, найбільше невтральність. Настрій серед делеґатів великих держав Антанти був нам невідомий, бо до Конґресу мали ми нагоду говорити лише з одним Англійцем і Французом, які однак у Празі не виявили вже ясно свого становища. Мимо сих трудностей наша делеґація не тратила надії і взялася до енерґічної праці.

Спершу відбули ми конференцію з Японцями і Китайцями, опісля говорили ми ще раз з Англійцями, Французами, Італійцями, пригадали справу заступникови Греції, професорови Сеферіядесови і робили все, що можливе, між делеґатами инших держав. Всі прирікали розглянути справу — але сильнійшого відгомону, на жаль, ми не найшли. Серед таких обставин зібралася дня 3. червня Ґенеральна Рада Союза, яка мала усталити денний порядок нарад конґресу й занятися справою приняття нових Товариств до Союза. Ґенеральна Рада усталюючи порядок нарад конґресу передала що до наших справ: справу приняття нашого Товариства до першої Комісії (для внутрішних справ), а справу розгляду політичного становища Східної Галичини до пятої Комісії (для біжучих справ).

На засіданню першої Комісії в дни 4 і 5 червня, на яке не запрошено нашої делеґації, ухвалено, з причини опозиції польської делеґації проти приняття нашого Товариства, відступити справу V. Комісії для видання рішення, чи Східна Галичина є „окремим краєм“ в розумінню артикулу 3. статуту Союза, себто чи є окремою державно-правною одиницею. Делеґація наша поставила сейчас домагання допущення її до нарад V-ої Комісії, тимбільше, що зближалося перше засідання конґресу, який рішав про приняття нових Товариств. Нас допущено до Комісії, однак мимо наших зусиль справа правного становища Східної Галичини не прийшла на денний порядок перед першим засіданням конґресу. Ситуація була критична, бо відомо хоч би з історії австрійського парляменту, що значить відослання справи до комісії — а ми не будучи ще членами Союза, не мали спромоги енерґічнійшого виступу в Комісії.

Інтервенція президента французької делеґації і ректора парижського університету (Сорбони), П. Аппеля, який надзвичайно прихильно поставився до нашої справи, не могла багато помочи, бо на денний порядок нарад комісії взято инші справи.

Серед такої ситуації отворено дня 6. червня перше засідання Конґресу. Як першу точку денного порядку поставлено приняття нових Товариств до Союза. І так принято турецьке, естонське, болгарське і східно-українське Товариство, яке мало вже за собою корисну пропозицію збору Ґенеральної Ради у Відні, в осени 1921 р. По приняттю східно-українського Товариства, подав президент Союза (Руфіні) до відома Конґресу, що приняття східно українського Товариства після рішення першої Комісії відрочується. Ця децизія президії була для нас несподіванкою. Справа була ще комісіями неполагоджена і конґрес не міг її відрочувати—з другої сторони ніхто не здавав собі справи на як довго відрочується приняття нашого Товариства. Тому наша делеґація сейчас зрозуміла, що справу належить вияснити. Я зголосився отже іменем нашої делеґації до голосу і по удержанню його пояснив стан нашої справи в комісіях, звернув увагу на нестійність відрочення справи, бо в комісіях не запали ще рішення та по наведенню децизії президії Союза, прохав на основі арт. 2 статуту о допущення нашої делеґації в цїли вияснення справи Західної України на засіданню Конґресу. На салі зробився рух. Зараз

Пр. 183|22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник“ ч. 94. з дня 17. червня 1922. в артикулі під наголовками: 1) „Кріза в Польщі“ в уступах а) межи словами „краще підбехтує“ а „їхній план“ б) межи словами „рішучий крок м. и.“ а „З його уст“, ц) від слів „та до часу“ аж до кінця артикулу. 2) „В справі української ґімназії в Городенці“ в уступі від слів „Та чомусь“ аж до „не винайщов“. 3) в рубриці „Новинки“ наголовок другого артикулу на стор. 7, вірш 17., містить в собі ество ad 1а) проступку з § 302 з. к., ad 1 б) злоч. з § 65 а) з. к., проступку з § 308 з. к., ad 2) і 3) злоч. з § 65а) з. карн. узнав доконану в дни 16. червня 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк, з 17. ґрудня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 18. червня 1922.

(Підпис нечиткий).

піднявся член французької делеґації посол Єнессі і зажадав виснення справи так Західної як Східної України, та відослання їх до комісії. Розпочалася широка дискусія, підчас якої референт першої комісії проф. Сеферіядес признав слушність нашим виводам, та заявив, що справа по рішенню комісії прийде на найблище засідання конґресу. Посол Єнессі не вдоволився тим і виступив опісля з критикою поступовання президії так у нашій справі, як і в справі приняття східно-українського Товариства та його критика викликала таке замішання, що засідання перервано. Мимоволі наш виступ спричинив перервання нарад, але заразом викликав надзвичайне заінтересовання нашою справою. Зараз по нашій заяві одержали ми запевнення від велико-британійської делеґації, що вона буде обстоювати справедливе і реґулямінове полагодження нашої справи. Не можна поминути тут помочі, уділеної нам ректором паризького уніреряситету Аппелем. Рідко коли доводиться в життю стрінути так надзвичайно мудру, гуманну і з серцем людину. Його світла особа лишиться на все соняшним пунктом і окріпленням в праці для загального добра.

(Докінчення буде)

Д-р Олександер Марітчак.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Лева Мартовича до Пов Т-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській

Українські справи.

Д-р Кость Левицький серед українського робітництва у Відні.

Уповноважнений для закордонних справ уряду З. У. Р. д-р К. Левицький зложив дня 18. с. м. в салі ресторану при вул. Universitätsplatz 3. звіт про стан галицької справи на ґенуенській конференції перед представниками українського робітництва у Відні. Зборами проводив голова просв. секції тов. „Родини“ п. Мацілинський, заступником зборів був п. Мартинців від тов. „Січи“, а секретарем зборів п. Демчина. Були представники: „Родини“, „Єдности“, „Січи“ і „Зорі“ — люди ріжних політичних поглядів від християнських суспільників починаючи до радянців включно. Після півторагодинного, уважно учасниками вислуханого реферату уповн. д-ра К. Левицького, слідували питання з боку присутних робітників про відношення галицького уряду до ріжних актуальних політичних справ. І реферат і відповіди п. д-ра К. Левицького на ставлені питання вповні вдоволили всіх учасників, що проявилося в бурі оплесків і окремих подяках. Віденське робітництво проявило політичну зрілість і повне довіря для Галицького У[illegible]у.

Велика Україна.

Лист з Києва.

Про страшні життєві умови в Києві пише між иншим один з виднійших тамошніх діячів, якому судилось до кінця заживати благодатий большевицької влади.

Тиф — пише він — забрав у нас стільки жертв, що й не обчислитись гаразд. За Стеценком другого дня помер М. Синицький, у Чернигові померла дружина Коцюбинського, старий Шрамченко (з національної бібліотеки, Орест Ів. Левицький, (останні два, правда, не з тифу, а мабуть від виснаження). Тільки те й робимо, що ховаємо людей.

Життя у нас дуже змінилось — по части на гірше (матеріяльно), по части, як вказують деякі позитивні моменти, ніби лекше якось стало дихати, хоч і важко сказати, в чому саме полегкість. Щось невловиме почувається чого не означити словами. Тепер, з весною (лист писаний дня 5. VI. ц. р.) більшість з нас працює на городах, до „зимової кампанії“ готується. Зими сподіємось ще тяжої і тішимо себе тільки тим, що вона ще далеко, а поки що бодай тепло, нехай і голодно.

Справа видавництв висить у нас на волосинці. Друкарські ціни за останні місяці так підскочили, що стає питання, чи взагалі можна тепер щось друкувати. Аркуш друку коштує, кажуть, близько пів міліярда. Книжка взагалі робиться недоступною зайвиною, бо можемо тільки облизуючись на неї дивитись а не купувати. Надіємось тільки на те, що до осени може мине теперішня гостра нужда і тоді можна буде взятись до роботи на нових підставах.

Повстанці в Катеринославщині.

„За Свободу“ пише, що повстанчий відділ Медведя напав на одно село в Катеринославській губернії, в якім був розміщений 163-тий совітський полк. Повстанці заволоділи маґазином зброї, який находився там від якогось часу після розоруження полка для припинення пяних вибриків з оружжям в руках.

Відділ Медведя забрав майже всі кріси, 50 кулеметів з лентами і патронами та перебив около 350 красноармейців. Совітські власти за поміч людности повстанчому відділови розстріляли кождого 10-го мешканця села.

Реєстрація лікарів в Одесі.

Одеський губвоєнком рішив перевести реєстрацію всіх лікарів Одеської губернії (Рпр.).

Поклін могилам Героїв.

(З Личаківської дільниці.)

На Зелені Свята н. р. вшанувало наше громадянство память Героїв, що довгими рядами залягли кладовища на Янівськім та Личакові. Крім збірних цвинтарів є ще багато могил ровкинених неначе могили сироти на периферіях міста, а поза личаківською рогачкою є таких могил чотири. Заходом місцевого, ad hoc зложеного, Комітету ці могили упорядковано (так само як і минувшого року) а минувшої неділі, 18. червня ц. р. вийшло громадянство Личаківської дільниці з процесією до цих могил в відвідини, щоби взяти як найчисленнійшу участь в відслуженню панахиди. Процесія під проводом о. Ант. Каштанюка вийшла з церкви св. Петра і Павла о год. 4 з полудня, а погода була пречудова.

З процесією йшли і малі діти, дівчатка і хлопці, йшло й старше численно зібране робітництво йшло чимало і з кругів урядництва та інтелігенції а вкінці і представники деяких інституцій на Личакові, як Читальні, Руської Каси і ин.

Похід рушив прямо на Яловець. В поході побіч процесії домінував знаменитий хор зааранжований п. Ю Давидовичем під орудою п. Я. Яримовича. На Ялівци в касарнянім городі є могила, в якій спочиває 11 незнаних з назвиска Героїв. Тут уставилася процесія на дорозі перед огорожою і тут відправилась панахида з Евангелією, а делеґація молоді зложила на могилу гарний вінок заквітчаний картками з написами від цих з міста, що лично Покійників не могли відвідати.

По відспіванню „Вічная память“ і „Тим що впали“ звернувся похід на Пасіки. Тут на пасовиску під лісом криє могила стрільця Федора Гущака. По відспіванню панахиди, Евангелія і стрілецьких пісень звернулась процесія дальше на Пасіки аж до фільварку сс. Бенедиктинок. Там є дві могили: одна в саді цього фільварку, а друга на поли під лісом. Посесор цього фільварку Жид дуже ввічливо віднісся до цеї справи, бо не лиш позволив упорядкувати обі могили, але і згодився, що процесія прийшла до самих могил. Над могилою в саді відспівав хор „Тихий вітер“, відправилась панахида, Евангеліє і по відспіванню „Вічная память“ і „Ой Морозе, Морозенку“ удалася процесія до останньої могили під лісом. І тут віддано честь поляглому Героєви відспіванням панахиди і стрілецьких пісень та зложенням послідного вінка, як і на всіх могилах, по чім цілий похід завернув при заходячому сонці домів. Тихе вдоволення проявилось на лицях присутних, які хоч в цей спосіб могли віддати честь тим, що жертвували все за волю і долю України.

[illegible]часник.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу і „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці понизше 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Культ. освітна та економічна анкета у Львові.

Здається, що ні разу по воєннім лихоліттю не зібралось так численно українське громадянство львівського повіту, як це було на освітно-культурній та економічній анкеті, відбутій по ініціятиві Виділу філії Т-ва „Просвіта“ ім. М. Шашкевича дня 15. червня с. р. По довгім отупінню всі поспішили взяти участь в вище згаданій анкеті, щоб тут, поділившись враженнями із своєї дотеперішної культурно-просвітної та економічної роботи, набрати нових сил в цілі продовження цеї так важної праці в львівському повіті. Звиж 300 представників сіл заповнило салю Товариства „Українська Беседа“, між якими можна

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА.

VI.

Ні разу ще до цього часу не мало громадянство Галицької України нагоди познайомитися з таким широким і ріжноманітним гуртом представників мистецтва Наддніпрянщини, як отсе на нашій виставці. До тогож придніпрянські артисти, які в рівному з Галичанами числі приняли участь у виставці, не виступають тут в характері гостей, як це було на виставці в сальоні Лятура 1904 р. але як члени „Гуртка“ стають в одному ряді з Галичанами до боротьби піднятої рівночасно і однодушно. Це момент, якого рішуче не можна тратити з ока. І тут мимоволі насувається порівнання. Коли ходить о мене, то я — Галичанин з крови і кости, Всеукраїнець в теорії, але в прінціпі з певною примішкою територіяльного патріотизму, мушу отверто визнати, що „вони“ побили „нас“ на голову. Треба признатися до пораження, щоб витягти з нього консеквенції на будуче. Погляньмо тільки на розклад сил. Більш менш численно однакові. Алеж подивімся на наш зріст. Ось з одного боку — Анастазієвський, Ґец, пані Кульчицькі, Коверко, Лушпинський, Монастирський, Старчук, ніби по середині Новаківський, Перфецький, Січинський, а з другого боку — Бутович, Елева, Ковжун, Крижанівський, Подушко, Тимошенко, Холодний... Чи дивлячись на виставку, чи провірюючи осягнені результати в напрямі індивидуальности з одного і національної самобутности з другого боку „ми“ — Галичане не засоромимося перед „ними“ — Придніпрянцями? Я відношуся з великим респектом до серіозного талану і послідовности Анастазієвського, мене цікавить безтурботна гра Ґеца, чарує вроджена мистецька культура Кульчицьких, плястичний змисл Коверка, дисципліна, з якою трактує себе Лушпинський і т. д., але все те в парі зі „школою“, яку проходив чи проходить з них кождий з акуратністю, посунутою до педантерії, все те ще дуже мало в порівнанню з тим, що дали хочби люди, які станули на межі двох українських територій, от як Новаківський чи Січинський. Оскількиж більше індивідуального і маркантно расового дали артисти тої міри, що вибуховий мимо своєї зверхної поправности Ковжун, невгомонний Крижанівський, [illegible] вірш Холодний, який до речі кажучи не кінчив жадної з художніх академій.

Хай це мені товариші Галичани не приймуть в докір, але я думаю, що так, як в письменстві, так і в плястиці іде до нас „ex oriente lux“. Не з того далекого, екзотичного орієнту, але того близького і рідного нам кровю, з якого прийшов до „нас“ Шевченко. Бо приймім, що той чи другий з плястиків-Галичан малюватиме ще краще, ще бравурніще, аніж малював досі, скажім собі, що нині-завтра появиться на нашому горизонті „Наш Веляскез“, „наш Станіславскі“ чи хочби „наш Матейко“, так як того рода термінольоґія утерлася в мистецькій критиці, то що з того? Чи Японців боліла коли небудь голова тому, що в них не було Мікель Анджеля, раз у них був Гокусаі? А в нас стоїть справа так наче за тисячеліття нашого свідомого істнування поле мистецької культури стояло облогом, наче на ньому не створено нічого, з чим би можна і треба було звязати долю мистецтва наших днів. Того рода погляд закорінився головно в „нас“ на Галицькій Україні. Далеко не так склались умови на Придніпрянщині, яка не довго, бо ледви чотири роки має свою рідну Академію Мистецтв в Києві. Та Академія не дала довго ждати на результати свого істнування. Бачимо їх на нашій виставці в працях — Бутовича, Ковжуна, Крижанівського і Елеви, хоча й не всі вони були її учнями. Трійця патріярхів сучасного малярства Придніпрянщини — Васильківський, Мартинович, Сластьон зробила своє, коли в 70-их роках кинула клич відродження українського національного мистецтва в формі, якої ще сама до нюансів не вичула. Кожен з тієї трійці реалізував кинутий клич по свойому, своїми дорогами ішла вже далі ідея. З атмосфери, яка утворилася довкола тої ідеї, повстала кінець-кінців Українська Академія Мистецтв в Києві, з неї прийшли до нас — Холодний, Тимошенко а далі молодь, якої імена наведено вище.

Про одного з поміж тієї молоді хотів би я сказати тут кілька слів. Назвиско його відоме галицькій публиці з рисунків і карикатур, розсіяних по наших журналах та з заставок, якими від року пишаються ледво не усі періодичні і неперіодичні львівські видавництва. Це — Павло Ковжун. Появився на нашому ґрунті разом з розбитою армією У. Н. Р. Скинув однострій і заним вспів оглянутись уже його було повно там, де входило

було бачити велике число селян, священиків, унівирситетської молодіжи і майже все українське учительство повіту. Не відказались взяти участи в цій анкеті також деякі визначні народні робітники, котрі як слід зрозуміли вагу скликаної анкети, між иншими і президент „Національної Ради“ Д-р В. Бачинський, директор „Народньої Торговлі“ М. Заячківський і и.

Після полагодження деяких формальностей з представником польської влади в особі комісара поліції, якого теж не забракло на цій анкеті, голова філії Д-р Іван Волошин відкриває анкету та покликує на предсідателя о. Б. Еліяшевського, пароха з Зашкова, на заступника п. Гр. Брезденя, господаря з Підбірець і на секретара п. Ст. Коновальця, студ. прав. зі Львова. Після цього слідувало відчитання реферату „Про просвітно-культурну роботу в повіті“ секретарем філії п. Евгеном Коновальцем, в якому референт коротко і ядерно зясував просвітно-культурний стан в повіті. Звертаючи в своїому рефераті увагу на вагу відновлення та урухомлення читалень по селах згадав також і про українське шкільництво в повіті, на яке в останніх часах звернули пильну увагу всі ворожі нам чинники. Одиноким способом успішного протиділання ворожим затіям уважає референт закладання приватних шкіл, а також діточих садків по селах. Кінчить свій реферат зазивом до співпраці, бо тільки спільна праця всіх зможе зарадити цій небезпеці, яка грозить в теперішній хвилі культурно просвітному життю.

З черги слідував обширний реферат п. Ілька Лисого „Про економічну роботу в повіті“, в якому референт виказує потребу поширення кооперативної ідеї по селах, виказуючи заразом ці користи, які може принести поширення цеїж ідеї для нашого села. Бо тільки ріжного рода кооперативи створять матеріяльну підставу для розвитку просвітно-культурного та економічного життя в повіті.

Після рефератів наступила дуже оживлена дискусія, в якій забирали голос не тільки інтелігенти (д-р Б. Савчак, д-р Тшесневський, о. Білинський, всі три, як представники Щиреччини, пп. Гелемей, Лотоцький, Когут — представники учительства, о. Ковалюк, о. Гаврищак, о. Василів та представник молоді п. Цурковський), а також і багато селян (пп. Брездень, М. Бубес, М. Карпінець, І. Лотиш, Бахар та другі) В дискусії поодинокі бесідники заявляючи в повні свою згідність з думками референтів, висказували дуже цінні вказівки для Виділу філії, після яких він повинен продовжувати свою так важну справу в повіті. Головно цінна була заява представників Щиреччини, в якій вони зобовязались спільно по можности своїх сил іти враз з всіми повітовими так просвітно-культурними ,як і економічними організаціями. „Щиреччина дасть вам матеріяльну — а Ви дасьте нам моральну допомогу, а тоді всі ворожі затії ми успішно поборимо“ так кінчив один із визначнійших робітників Щиреччини о. Білинський, парох Гуменця.

В дискусії порушено також справу утворення мирового суду на цілий повіт, завданням якого булоб полагодження всяких непорозумінь і спорів поміж громадянами повіту. Рівнож не можна тут промовчати голосу передовсім селянських представників, які висказували жадання звернені в першій мірі до львівської інтелігенції, морально їм допомогти, а думка одного із бесідників утворення комітету праці, який гуртував би не тільки університетську молодь, але і старших громадян міста Львова в цілі поїздок в кожду свобідну неділю та свято з популярним відчитом на село, — найшла повне признання всіх присутних. Бо дійсно коли все польське громадянство міста Львова на кождий зазив повіту спішить не тільки з матеріяльною, але також і з моральною допомогою, то українське громадянство міста Львова не може зістати глухим на бажання нашого селянства в його культурно-просвітних стремліннях. Забирав голос і представник Т-ва „Сокіл“ п. Іван Ігнат, який заохотив зібраних занятись відновленням січово-сокільських організацій пригадуючи ці великі заслуги, які вище згадані організації поклали для народа нашого краю.

Багато дечого не порушено в дискусії, головно з огляду на спізнену пору. Тому голова філії був змушений припинити дальші дискусії, подякувавши зібраним за чисельне прибуття на анкету. Свідомі великих завдань розійшлись учасники анкети по своїм місцям, щоб ще з більшою енергією взятись до оживлення культурно-просвітного та економічного життя в львівському повіті.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

в гру хочби найскромніше питання мистецької натури. За рік не було вже ні одного видавця, що маючи сякі-такі естетичні вимоги не покористувався би його перцем. В результаті повстала преінтересна збірка графіки, яка неодному з менче рухливих висталаб на дорібок цілого життя.

Перегляньмо хочби серію чисел „Будяка“, який щойно при співробітництві Ковжуна вспів набрати характеру европейського видавництва хочби з ілюстраційного боку, передивім — ряд нововиданих творів Франка. З кожного рисунку, з кожної графічної мініятурки віє на нас чимсь свіжим і рішучо позбавленим шабльону. Хтось там порівнав Ковжуна з Берндслеєм, а міні чогось пригадалося „наш“.

Хиба це конечно шукати мірки для артиста поза межами атмосфери, в якій він родився і яку до певної міри сам характеризує? Я сказав би простіще — Ковжун це кольосально талановитий, оригінальний український графік. В натурі його лягло щось графічно здецидоване і різке, а притім упряме до границь можливости.

Він може працювати на замовлення з тієюж інтензивністю, з якою працює для Мистецтва, знаючи чи вичуваючи те, що невідомо, в якому момент стрінеться з обявленням власної творчої волі. — Не вадилоб над цею рискою Ковжуна застановитися артистам, які оперують подвійною мірою: „pro esu“ і „pro Jesu“. Бо хто мені з них заручить, що тоді, коли вони працюють для „хліба“, вони не насилують себе, свідомо затираючи ту грану своєї індівідуальности, якій хотілося блиснути якраз в момент, коли вони викинули своє Мистецтво за двері? А в Ковжуна, який крім технічної вправности оперує високо розвинутою автокритикою, вдалося мені заобсервувати якраз противний обяв. І тому річи, які він очеркує як „лубки“ мають для мене той-сам інтерес, що праці під якими він підписується повним іменем.

Чи при тому підчеркненню і розвиненню індівідуальности, яке так і бє зі стінки завішаної графіками та етюдами Ковжуна будемо дивуватися, що той молоденький артист, що ріс і могутнів в атмосфері творення першої української Академії мистецтв, виявив себе пошукуваннем того, що расово українське в мистецькій культурі наших і минулих днів?

Монархістичні настрої в Німеччині.

Німецькі соціялістичні денники пишуть, що по всій Німеччині ведеться сильна монархістична агітація. Відбуваються там військові обходи і маніфестації, які органі пують праві кола. „Die rote Fahne“ і „Freiheit“ твердять навіть, що всі зраві партії Німеччини підготовляють державний замах.

Справу монархістичних маніфестацій порушено в німецькім парляменті. Незалежний посол Діттман зажадав, щоби цю справу обговорено перед всякими иншими, бо положення в Німеччині є незвичайно поважне і пригадує часи замаху, організованого Каппом. Вправді в голосованню відкинено наглість внеску, одначе він в свою чергу прийде під наради парляменту.

Цікаву звістку подають льондонські денники про інцідент, який мав місце при врученню уповноваження німецьким послом Відтфельдом президентови Гардінґови у Вашінґтоні. Відтфельд промовляючи до Гардінґа заявив, що складає ці письма від імени президента німецького цісарства і німецького уряду. На це мав відповісти президент Гардінґ: „Я щасливий, що можу прийняти з ваших рук копію закріпляючого листу президента Німеччини“. Ця звістка, коли вона правдива, доказувала би, що і в німецьких відповідальних колах панують монархістичні настрої.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Кампанія проти „Дністра“.

Завзята кампанія наших сусідів на знищення українського життя у всіх його областях, стається щораз більше безоглядною. Ось тепер наші сусіди взялися прокопувати ходи під одиноку найповажнійшу українську економічну інституцію „Дністер“, що має за собою більш 30 літ хосенної для народа праці. В першу чергу пустили неправдиві вісти по селах, буцім то „Дністра“ вже нема, бо власти зареквірували касу і ціле майно, то знову що „Дністер“ збанкротував і т. п. Коли ж брехня недописувала, бо селянин бачив, що агенції „Дністра“ правильно урядують, а у випадках пожежі „Дністер“ перший спішить погорільцям з помічю, тоді видумали ще одну неменш недотепну брехню і для більшого ефекту вистрілили її з великим ґуком вшехпольською колюмбриною.

Відомий вшехпольський україножерний бруковий орган „Kurjer p wszechny“ у ч. 125 а за ним „Rzeczpospolita“ у ч. 159 брехливо голосять про мниме законтрактування варшавською польською Дирекцією обезпечень всіх урядників „Дністра“ в польські кадри, значить, Товариство „Дністер“ позбулося урядників і перестало істнувати. Тому ти, український хлопе, мусиш обезпечати своє майно в польській асекурації і своєю працею — своїм грошем збогачувати чужих.

Одночасно оба братні кресові органи у цихже числах, накликують поліцію на „Дністер“ і його урядників, бо по думці шляхотних органів „Дністер“ є гніздом ворогів польської держави, а урядники — „борителі“, агітатори і т. п.

Видно „кресові дзялачі“ таки поважно захворіли пошесною тепер у Східній Галичині недугою „Hydrophobia furialis ucrainica“, коли вже і економічна діяльність аполітичної інституції доводить їх до пароксизму скаженини.

Ми можемо на основі засягнених в компетентному місці інформацій прилюдно ствердити, що в інформаціях вшехпольських органів нема і слова правди. Польська Дирекція обезпечень не законтрактувала ні одного урядника „Дністра“, а Товариство „Дністер“ жиє своїм життям і з кождим днем росте в силу, як це наглядно виказали послідні многочисленні загальні збори, що відбулися в маю 1922 р. З польською Дирекцією обезпечень, що свою діяльність на галицькім терені започаткувала незаконним способом, аж краківське воєвідство мусіло вмішатися, Товариство „Дністер“ не мало і не має ніякого діла.

На провокаційно-злобні інвективи „кресових лицарів“ і їх „шляхотних“ органів, відповідь нашої суспільности може бути лиш одна: Негайне обезпечення необезпечених до тепер будинків і цілого движимого майна у своїм Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові! Це є національним обовязком кождого Українця. Ні оден український будинок не сміє бути в чужому товаристві асекураційнім обезпечений!

Не від речі буде звернути нашим селянам увагу, що послідними днями деякі східногалицькі староства розіслали квестіонарі на списи будинків до примусового обезпечення у варшавській польській асекурації. Виясняємо, що по думці арт. 42 у нас ще не обовязуючого закона про примус асекураційний, примусови підлягають лише будинки ніде не обезпечені. Будинки обезпечені де инде отже і в „Дністрі“, примусови не підлягають.

Тому нашим селянам, що мають ще необезпечені будинки, треба поспішати з їх обезпеченням в „Дністрі“, заки закон про примус увійде в життя, бо тоді було би вже за пізно.

Я. Кріп.

З польських справ

Переписка.

Маршалок польського сойму Тромпчиньскі, вислав до Пілсудского лист такого змісту:

„Пану начальникови держави маю честь донести, покликуючись на моє письмо з 19. ц. м. ч. 666, що п. Стефан Пшановскі зрікся мандату утворення уряду. Супроти того засідання головної комісії скликав я на нині о 17. годині“.

Поголоски.

Варшавський кореспондент „Слова польского“ доносить, що в кульоарах варшавського сойму ходять чутки, що по ухваленню польським соймом виборчої ординації в пятницю, може в суботу появитись декрет Пілсудского про розвязаннє теперішного польського сойму і розписання нових виборів. Новий кабінет мав би повстати бе[illegible] законодатного тіла.

Нема кандидаті

Від моменту резигнації Пшановского до тепер не висунуто ще ні одної кандидатури на польського премієра. Говориться тільки про поодинокі особи, як Сікорскі, Мікуловскі - Поморскі і другі. Тимчасом димісіоновані міністри хочуть звернутися до Пілсудского з просьбою о звільненнє від дальшого урядовання.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Преса.

П. Лісковацький говорить.

Деякі вшехпольські органи у Львові а навіть у Варшаві стали, як відомо, трибуною для голосів тої частини русофільської фракції, що пішла в лакеї теперішних „малопольських“ можновладців. Особлившим протекторатом користується у них п. Лісковацький „ржондови комісарж“ львівського „Народного Дому“, що досить часто виступає на сторінках „Слова польского“ в ролі обличителя української, партійної та всякої иншої роботи, виміреної на шкоду сусідської держави.

З приводу недавних русофільських зборів у Львові заопікувався п. Лісковацьким львівський кореспондент варшавської „Ржечипосполітої“ (ч. 165), партійної сестри „Слова польского“, і в статті п. з. „Розбіцє всьруд старорусінуф“ подає погляди п. Лісковацького, заслухані ним в часі своєї візити в канцелярії цего „ржондовего комісаржа“ Народного Дому. Щож, такі тепер настали часи, коли пишеться про погляди от хочби Л. Джорджа, Поанкаре, чи там Чічеріна або Раковского. Чомуж би ширшому світови не дізнатися про „погляди“ п. Лісковацького, досвідченого експерта від „старорускої“ політики, що в „політичній“ роботі посивів і прямо — зуби зїв.

Отже довідуємось від п. Лісковацького, що русофільські збори дня 16. ц. м. мали характер український і большевицький — терміни, які також польські можновладці прикладають до всього, що не йде їм на руку. Русофільські менери не лише заключили союз з українськими „борителями“, але й на сам зїзд стягнули спід Львова богато у[illegible] парубчаків, головно — страшна річ — вихованків українських „Січий“! Змалювавши отак українського чорта, п. Лісковацький взявся малювати ще й чорта большевицького, зазначуючи, що на зїзд допущено русофільську групу, що гуртується довкола „Волі народа“, народного тижневника писаного в большевицькім дусі, та звязалася з большевізуючою українською лівицею з д ром Л. Ганкевичем на чолі. Дісталося притім і „Кобусови“, причім п. Лісковацкий підчеркує з приємністю, що деякі члени „Кобуса“ тихцем користають з висших польських шкіл у Львові.

І ще багато иншого наговорив п. Лісковацкий на своїй сповіди перед вшехпольським кореспондентом, мабуть надіючись полекші в своїй депресії, в яку попав після останніх подій. Він, каже, чується перемученим справами „Народного Дому“, підупав сильно на здоровлю і „не думає, шоб довше міг нести цей тягар“. Буде просити п. воєводу, шоб звільнив його з гідности державного комісаря в Народнім Домі, бодай на час відпустки, на яку вибирається. Тай не знає, чи зможе потім вернути до своїх обовязків, бо ворожі напади на него як на „польського комісаря“ знову підтяли би його на здоровлю. І патріотизм має свої границі — скінчив патетично бідний п. Лісковацкий.

Бажаємо йому легкого віддиху після важких „патріотичних трудів“ і корисного полагодження його просьби о звільнення з польського комісарства, инакше спр[illegible] готов не видержати.

Совітська Росія.

З [illegible] проти с-ерів.

Ліфільд, Вандервельд, Лібкнехт і Розенфельд, котрі боронили с-ерів в Москві, покинули столицю совітів. Мимо значних перешкод і переслідувань з боку совітських властей вони виявили готовість боронити дальше обжалованих, одначе вони звільнили їх від цього обовязку. Кошти їх побуту і удержання в Москві виносили 15 міліонів совітських рублів. (ПАТ).

Німецькі часописи доносять з Риги, що наслідком того, що заграничні адвокати зреклися оборони с-ерів, відбулося в Москві надзвичайне засідання ради народних комісарів і президії російського виконавчого комітету. В дискусії один з представників Росії за границею зложив заяву, в якій зажадав полагодження конфлікту з оборонцями, бо з цього конфлікту, викликаного нетолеранцією комуністів, повстане обурення публичної опінії в Европі, що буде некорисне для Росії супроти недалеких нарад в Газі. Після оголошення звістки про резиґнацію адвокатів з оборони, в московських фабриках відбулися збори робітників та демонстрації, звернені проти трибуналу, що судить с-ерів.

Знову буде голод.

Совітське радіо подає циркулярний розпорядок члена президії Ц. К. Винокурова, котрий твердить, що голодним ґуберніям грозить заглада всего урожаю — 1922 р. від саранчи і и. шкідників, що появилися там в небувалій скількости.

Московське радіо доносить про великанські маси саранчи, які наближаються з Персії до Баку, та про загладу урожаю від саранчи в царицинській ґубернії.

Арешт ґен. Лучицкого.

„За Свободу“ пише, що совітські власти арештували в Петрограді ґен. Лучицкого. Його мають перевести в Москву. Лучицкого арештовано за те, що відмовив Троцкому взяти участь в працях военно революційного совіту.

Дописи з краю.

Долина.

Це знамення побільшення ревности бачимо і в долинському повіті. Коли порівняти відношення долинських властей до українства в минулому році й теперішньому, так безумовно кинеться в очі замітна ріжниця. Минулого року власти не ставили перепон культурній і гуманітарній праці, цього року сиплються заборони за заборонами. Для перегляду подаватимемо їх у хронольогічному порядку:

В жовтні мин. р. засновано в нашій ґімназії пласт, але вже після 1 ої пластової прогульки поза місто, прийшла від місцевої державної поліції заборона цеї інституції. Очевидно ні при чому було покликуватися на опінію кураторії, яка припоручве горячо засновування пластових дружин, і на те, що в місцевій польській ґімназії істнують такі дружини польська й жидівська.

В грудні тогож року заборонило старoство повітовий жіночий зїзд, який улаштувала місцева „Жіноча Читальня“, й загрозило цьому товариству роззязанням.

В січні ц. р. відбулися численні ревізії й арештування Долинян. Арештовано було студ. Горбового Володимира, пп. Бойдуників Осипа й Михайла, п. Мазуркевича Івана, п. Кульчицького Омеляна й инших, а також декілька людей з провінції й повезено закованих до Львова. Там після кількатижневого арешту на Баторія пущено їх на волю, звиняючись, що „zaszła pomyłka“.

17. квітня у Великодний понеділок арештовано студ. Горбового в друге після промови на цвинтарі з нагоди панахиди по поляглих борцях за волю народа. Після кількатижневого побуту в тюрмі в Стрию пущено його на волю.

В тому-ж місяці заборонено Шевченківський концерт, який улаштовувала „Бесіда“ 23. квітня ц. р. Як причину заборони подано те, що в виділі „Бесіди“ засідають люди, які для старoства не видаються доволі льояльними та що загалом товариство не є „благонадьожне“. Рівночасно загрожено товариству розвязанням. Шевченківський концерт треба було відкликати і він міг відбутися допеоа пізніще під фірмою кружка У. П. Т.

Найбільш багатим на заборони був останній місяць май. З початком цього місяця появилися на мурах міста афіши, що подавали громадянам до відома, що в повіті заводиться стан облоги. Заборонено ходити більшими гуртками як по трьох, виходити з домів по 10 годині вечера, а на вулицях міста й на мостах у повіті настановлено сторожу з місцевих людей. Рівночасно зачало старoство дуже пильно займатися школами УПТ., а довідавшися, що в повіті збирається понекуди добровільні датки на удержання тих шкіл, наказало жандармерії й війтам слідити пильно, хто збирає датки, й конфіскувати гроші. 25. мая дістав місцевий кружок УПТ. зі старoства таке письмо: (подаємо його в усіми мовними й правописними куріозами на доказ кпин з нашої мови).

Староство в Долині, ч. 271/пр. — До Українського Тов. Педагогічного „Секця Рідна Школа“ на руки упр. п. О. Назаревича в Долині. Помимо тут. заказу z 9. мая 1922 ч. 210/пр. впливают ту завсігди донесеня, що иповажнені через заряд Украінского Тов. Пед. мужі довіря звирають по громадах збіркі грошеві на розіслані в тій цили друковані листи з печаткою Товариства. В остатнім часі зложено ту також крім листи заквестюновану квоту 6 0 мп. у мужів довіря в Брязі, которі стосуючися до виданої через Тов. відозви, уряди ли сбіркі по громаді, натуральна з поминенєм компетентної до уділення того рода зізволень власти адмін. Поминаючи вже, що поступованя того рода мияється з постановленями статуту, то в кождім разі дальше збирання збіорк уважати мусівбим за нестосованеся до тутейшого візваня z 9. мая 1922 ч 21 /пр. і витягнути з того лальші консеквенції. Річа просте Тов. буде стягнути видані листи складкові і поучити відповідно установлених мужів довіря. По відбір зложеної ту квоти зголоситься заступук Тов. в моїм бюрі. Незалежно від напроваджених повиж вказаної чинности, віднісся рівнож заряд Тов. відозвою з дня 5. марта 1922 р. ч. 100. до Рад громадських о приділ і доставу з лісів громадських певної скількости дров на будову приватних шкіл українських. Зазначити тут мушу, що зруби в лісах громадських, котрі в остатних часах зістали через людей винищені, підпадають під контролю старoства і Виділу повітового а за згодою (може згоду?) того остатнього не можна уважати ужите на відозві підпису одного з урядників виділу повітового. В данім случаю поступив заряд Тов. знов самовластно, не затягнувши інформації, чи до достави дров з лісів громадських вистарчає лише ухвала ради громадської. — Зауважую вкінци, що уряджене і будова шкіл приватних, о скілько они не підпадають по мисли обовязуючих устав шкільних під надзір Кураторіум львівского, залежні суть від зізволеня старoства, котре затвердити мусить в дорозі комісийній згадані пляна будови і зізволити на будову стисло затвердженим плянам відповідаючим (може відповідаючу?). Заразом заказую Товариству проваджения приватних курсів семінаряльних і инших приватних учельні (!), на котрих уряджене не отримав заряд доти зізволеня. — Староста Słoński.

Це письмо зі старoства. Для контролі зволили два комісарі особисто потрудитися й переглянути книги секції „Рідна Школа“ при місцевому кружку У. П. Т. Для пояснення кінцевої заборони додаю, що приватний український семінар провадить кружок У. П. Т. вже три роки і досі не стрічав ніяких перепон з боку властей.

В найновіщому часі старoство заборонило утворити комітет помочі голодній Україні й збірати збірки на ту ціль.

Це в головному важніщі акти ревности властей супроти українських установ в самому місті. По селах теж ідуть заборони, про котрі тільки мимоходом доходять вістки (прим. заборона курсу для анальфабетів у Лужках) з «кілько

такихже актів ревности доводиться перенести особисто кожному українцеві по всяких урядах, залізницях, судах і инших установах! (От прим. на залізничому двірці урядник не хоче видавати білетів тим, що говорять по українськи, бо не розуміє української мови). І на всі ді заборони всякі рекурси — зайва річ. Ми мусимо освідомитися з тим, що наші найгуманніщі заміри стрічаються тільки з кпинами і що мусимо приймати обиди, заціпивши до болю зуби, а тимчасом нехай у душах росте святий огонь ніжности до того, на що плюють і з чого сміються. Той огонь додасть нашим душам гарту й здібности до найбільшої посвяти, на яку може спромогтися людина.

РІЖНІ ВІСТИ.

Англія здержує збросння.

В палаті льордів відчитано у друге текст вашінгтонського договору. З 5. основних точок, ратифіковано два, над прочими вивязалася горяча дискусія. Льорд Лі виголосив велику промову, де обосновував становище Англії на вашінгтонській конференції. Англія понесла одну з найбільших жертв, що не має прикладу в історії, бо відреклася добровільно супремації на морю на річ миру. Уряд поклав свій підпис і не може цофнутися. Англійський уряд згодився на засаду рівнорядности з Америкою і здержує свої збросння.

Ірляндсько-англійський трактат.

Англійські екстремісти і републиканці, що оставали в опозиції до ірляндсько англійського трактату понесли при виборах повне пораження. Ізза заключення угоди між Колінсом і де Валерою усунулось 78 членів опозиції. Більшість серед них творять партія праці, незалежні і людовці. „Дейлі Мейль" зазначує, що величезна більшість є за трактатом і, що теперішні вибори треба уважати як велику побіду приклонників трактату. „Дейлі Кронікль" означує відношення обох партій як 1 : 5.

Надії „Таймс'ів".

„Н. Фр. Пр." доносить з Льондону: В коментарі до відвидин Поанкаре в Льондоні пишуть „Таймс", що Франція і Анлія стоять на передодні великих завдань, які можна буде розвязати зі спілкою користно тільки тоді, коли дійдеться до приязного порозуміння. Навіть там де інтереси Франції і Англії є діяметрально противні, можна буде дійти до порозуміння.

Німеччина і Союз Народів.

„Уестмінстер Гезет" доносить, що льорд Роберт Сесіль заінтерпелює в понеділок в палаті громад Л. Джорджа в справі уділення по яснень, що до приняття Німеччини до Союза Народів.

Нищення німецького военного матеріялу.

„Н. фр. Пр." доносить, що німецький военний матеріял, який приготовано до знищення, представлявся до 1. марта с. р. в такім числі: 5,900.000 крісів 105 000 кулеметів, 29.000 мінометів, 55.000 гармат, 28.000 лафет, 39 міліонів гострих артілерійських набоїв і мін, 16 міліонів гранатів ріжного рода, 50 міліонів гострих запальників, 477 міліонів крісової муниції, 14.000 літаків і 28.000 моторів для літаків. Нищення цего матеріялу переведено вже майже в цілости.

Австрійські фінансові пляни.

На засіданню австрійської національної ради, вніс міністер фінансів Сегур державний проєкт, що торкається нового фінансового пляну. З експозе міністра виходить, що фінансовий плян опирається на таких засадах: переведення ощадностей, редукція урядів і санація державних підприємств, підвисшення доходу з монополів, підвисшення податків, заведення нових податків і приготовання до внутрішньої позички. Ощадности і буджетові обмеження принесуть около 50 міліярдів, податкова реформа около 290 міліярдів. Решту дефіциту має покрити внутрішня позичка. Новий емісійний банк приймє всі банкноти видані до тепер через австро-німецький банк. Покриття наступить частинно через девізи, частинно через емісію акцій, разом у висоті 100 міліонів франків швайц. На переходовий час, віддасть уряд австро-німецькому банкови до диспозиції французькі і італійські кредити та запас золота в австро-німецьким банку, що припадає на Австрію.

Після експозе міністра витворилась довша дискусія.

Напрям австрійської політики.

„Таймс" публікують заяву канцлера Австрії Сайпля про напрямок політики теперішнього уряду, що заключається 1) в тіснім економічнім зближенню зі сусідами, 2) в треванню при істнуючих трактатах і 3) в змаганню для поправлення фінансів і переведенню економічних реформ.

Акція німецьких монархістів.

Французька преса присвячує велику увагу німецьким монархістичним манїфестаціям на Г. Шлеську. Мають вони, пишуть газети, більше значіння як видається. Перший раз републиканські, німецькі власти офіціяльно толерували цісарські знамена і прапори. З нагоди річниці вер сайського договору 28. с. м. готовлять монархісти замах стану.

Турецькі звірства.

Міс Едіт Уордт голова ратунково-самітарної комісії в Малій Азії, описує нечувані звірства Турків у відношенню до інтернованих християн. Жінки і діти вмирали масово а непогребані трупи валялися по вулицях. Турки не дбали ні про лікарську поміч ні про ліки.

Турецьке питання.

„Дейлі Ньюз" пишуть, що відповідь французького уряду на останню англійську ноту в справі турецького питання надійшла до міністерства закордонних справ в Льондоні.

Бої в Кантоні.

„Таймс" доносять, що бої в Кантоні були дуже горячі. При обстрілюванню згинуло більш 100 людей. Кольоній чужоземців не обстрілювано.

Проби фашістів.

Парляментарна ситуація в Італії усталилася в цей спосіб, що народня партія на внесення христ. соц. посла Мігліолі, злучилася зі соціялістами, в цїли поборювання фашістів і здобуття соціяльних реформ.

ТЕЛЄГРАМИ.

Маневри на Вкраїні.

Ліфилд. (ПАТ.) „Таймс" доносять з Москви, що на другий місяць біля Смоленська і Київа відбудуться великі маневри червоної армії. Комісаріят для фінансових справ противиться проєктови Троцького улаждення маневрів балтійської фльоти.

Чічерін подається до димісії.

Париж. (ПАТ). „Дейли Телеграф" доносить, що з причини відкинення совітами ратифікації російсько-італійського договору, Чічерін мусітиме податися до димісії.

Вбийство марш. Вільсона.

Льондон. (ПАТ). В палаті громад звідомив Чемберлен, що два узброєні мужчини вбили полев. марш. Вільсона вистрілами з револьверу. Ранені були три полісмени. На знак жалоби засідання замкнено.

Повстання в Туркестані.

Париж. (ПАТ). Повстання в Туркестані поширюється. Повстанці зайняли місто Аскабад і повісили предс. Ради нар. комісарів. Військо, вислане з глибини Росії не хоче йти проти повстанців.

Італійська королівська пара в Данії.

Ліфилд. (ПАТ.) Вчера пополудне місто Копенгаґа офіціяльно приймало королівську італійську пару. Вечером на банкеті данський король в своїй промові на честь гостей підчеркнув вплив Італії на розвиток науки і штуки в Данії. Італійський король у відповіди зазначив благородну акцію Данії підчас війни і теперішню її діяльність для відбудови Европи і мира між її народами.

Аграрна реформа в Семигороді.

Букарешт. (ПАТ.) Палата і сенат приняли проєкт закона про аграрну реформу в Семигороді.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя

„Такий сміх".

Дні і ночі марив одним і тим самим:

— Ще одна зима, а там настане весна і можна буде повернутися до свого ґрунту...

В снах своїх бачив лише те, що колись було його радістю...

Досить було йому закрити очі, як сяяв золотоверхий Київ і блищав Дніпро срібнохвилий...

Два роки сумного вигнання з рідного краю не зломили його, а ще й загартували... Правда, часами було так, що готовий був повіситися, але в таку годину згадував свою стареньку маму й самозгубна думка зникала геть... Збірався з силами, брався за якусь працю і так продовжував своє істнування...

І раптом чутки:

„На Херсонщині нечуваний голод"...

Тільки всміхався на те:

— Та хіба ж то можливе?!...

Закривав очі й загадково поринав у спогади.

Перед ним, як у казці дивній, розгорталося безмежне море золотого колося стиглої пшениці, а вухо чуйно ловило знайому мельодію:

„Жніте женчики живо,
Буде горілка й пиво"...

На скошених сіножатях видимо й невидимо тонкоруних овець. Па стухи з „герлигами", як вартові на варті, заніміли в сонянім мареві...

Схоплювався:

— І невже там тепер голод?... То-ж орда не зїла-б!...

Шукав тих, що приходили „з того боку" і розпитувався в них:

— Чи то правда, що там тепер голод?...

Якось дивно стискали раменами:

— Нащо вам те знати?... Живете собі тут, так і живіть!...

— Я, бачте, думаю повернутися... Там мама старенька... — пояснював він.

— Тепер люди в цвіті літ гинуть, а що там про старих турбуватися... — понуро якось казали йому.

Дивувався їх грубости та жорстокости:

— Невже так здичавіли там?!

І зникли його давні надійні сни і стала перед ним зігнута постать старенької матері.

В ночі, крізь сон, говорив:

— Прости, що на старість зоставив тебе самотою!...

Потім прокидався і довго думав, як би так допомогти їй...

Якось довідався, що десь там аж у Швайцарії є таке бюро, що перепроваджує на Вкраїну листи і посилки. Цілий тиждень щадив кожду марку і в суботу злагодив невеличку посилочку з рижу й консервового молока.

— Там напевне давно вже й смак його забули... — подумав про себе, беручись за перо, щоб написати ще „хоч пару слів" старенькій.

Коли писав, то взвжди підкладав під папір газету. Взяв останнє число „Української Справи", розгорнув, поклав маленький аркушик паперу і став писати...

„Дорога моя Ненечко! День і ніч думаю і не можу видумати, як"... Щось наче вдарило його по голові. Очі якось самі собою забігали по рядках газети, а серце якось дивно забилося й завмерло. Він читав:

„23. січня 1922 р. ми підписані А. Трояновський з 14. медичного відділу, Є. Саєнко секретар комячейки, Благовіщенська і Ц. Дитюк, голова комітету незаможних, по прозьбі голови волосного комітету, відвідували та допитували сімю Івана Федоровича Нищенка, якого жінка Харитина Андреєва, 45 літ від роду, вбила двох своїх дітей, та з їх трупів приготовила собі їжу. Це зробила вона в відсутности свого чоловіка, що пішов шукати собі хліба, покидаючи свою родину з словами: „Живіть собі як можете а я піду за хлібом".

„Харитина Нищенко, зовсім здорова жінка, без усяких фізичних недостатків, мала 11 дітей, з яких тільки двоє вмерло в 1921 році. Діти її, це Юстина 25 літ, Марко 18 літ, Ларіон 11 літ Анастазія 12 літ та Марія 1 року. Комісія застала всіх цілковито здоровими, фізично і умислово. Сама Харитина нищенко також здорова, але дуже виснажена голодом, як і вся її родина. На запитання, що спонукало її душити своїх дітей, відповіла вона чистосердечно та в цілковитій притомности: „Я їх задушила, бо вони були найбільше кволі та найбільше виснажені, а опісля я їх зварила, та нагодувала себе та дітей, бо ми були дуже голодні"...

В очах потемніло. Не тямлячи себе, схопився як божевільний.

— Боже мій, Боже! — вирвалося з його горла. — Таж Іван Нищенко сусіда близький!... Харитина — мама хрещена!... Мама хрещена!... Мама!...

Як крізь сон чув свій власний голос і, як крізь сон розумів, що з ним діється щось непевне.

Кричав і чув, що божеволіє самим звичайним божевільством.

Раптом його голос увірвався і з холодним жахом почув свій сміх... Довгий, тихий, чудний сміх...

— Хе-хе-хе... — заливався тоненько. — Тож орда не зїлаб...

— А мати, звичайно, давно вже сама себе зїла... — сказав хтось невідомий його вустами.

Схопився як припечений гарячим залізом. Кинувся до приготовленої посилки, розбив її об стіл і з якоюсь шаленою люттю став розкидати все по підлозі. Розкидав, топтав ногами й заливався страшним сміхом.

— Та хіба-ж то можливо?... Хе-хе хе... Хе-хе-хе... Хіба-ж то можливо...

Хтось стукався й ломався в двері, але він не звертав на це ніякої уваги і все сміявся, сміявся, сміявся.

1922 р., 5/VI. м. Львів.

Клим Поліщук.

НОВИНКИ.

— Конфіската. Вчерашне [illegible] (99) Гром. Вістника" з дня 23. [illegible] вня 1922 р. сконфіскувала львівська прокураторія за одно речення в рубриці „З польських справ". — нотатка „Нарушення конституції та за III. й IV. частину вірша рубриці „З дороги життя" п. з. „З циклю Благовіщення". (47).

— Українська Мистецька Виставка. отворена в салях Музея Наукового Тов. ім. Шевченка ул. Чарнецького ч. 24. І. пов. щодня від 10. год. ранку до 6. вечером. Виставкою почала цікавитись галицька провінція. На днях відвідали виставку екскурсії молоді зі Станиславова і Перемишля.

— ІІ. Виставка картин Олекси Новаківського отворена щодня в кімнатах помешкання артиста — ул. Земялковського ч. 2. Звертаємо увагу загалу, що на виставці Новаківського находиться під теперішню пору около 70 картин ст..нених з приватних збірок, які ніколи вже відтак не утворять такого повного комплету.

— Концерт „Бандуриста" в користь голодуючих на В. Україні відбудеться в суботу, дня 24. ц. м., а не в неділю, як хибно подано на деяких запрошеннях. Вступ за запрошеннями. Хто через помилку не одержав би запрошення, може його відібрати в Книгарні Наукового Тов.а ім. Шевченка (Ринок ч. 10). — В концерті беруть участь визначні артистичні сили і він заповідається дуже гарно. Також з огляду на те, що весь дохід призначений на фонд „Голодній Україні", кождий Українець повинен зявитися на концерті, щоби послухати артистичних продукцій та одночасно допомогти нашим Братам на Вел. Україні, що вмирають з голоду. — Концерт буде повторений в неділю, дня 25. ц. м. Білети на недільний концерт можна набути в книгарні Наукового Тов-а ім. Шевченка (Ринок ч. 10), а в день концерту від 10—1 і 4—8 год. при касі (вул. Шашкевича ч. 5). На недільний концерт „запрошення" неважні!

— Ревізія в будинку Наукового Тов. ім. Шевченка. Минувшої середи впала на будинок Наук. Тов. ім. Шевченка поліційна ревізія. Цивільні і умундуровані поліційники шукали чогось в кімнатах психольогічного інститута та приватному помешканню п. Володимира Дорошенка. Покрутившись по будинку, поліцисти відійшли з порожними руками.

— Смерть комуністичної „Нашої Правди". З Відня пишуть нам під датою 19. червня: „Наша Правда", орган галицьких комуністів, перестав виходити ізза недостачі фондів. Редактором цего „галицького" органу був Придніпрянець Г. Піддубний, б. член місії УНР.

— До відома п. старости в Золочеві. Купець з Гологір, Фуль, гандляр кіньми, привів до Жашкова коні, щоби їх обміняти. Зайшов до Анни Галєтовскої, дівчини-сироти, яка в війні стратила батька і матір і лишилася з дрібненьким сиріткам, та сама без помочі і опіки газдує. Анна коні проміняла, бо її лошаки за слабі до роботи. Але за тиждень гандляр лошака привів назад і зажадав видачі своїх коней. Анна не хотіла видати. Фуль явився тоді в асистенті війта Воздінського і поліціянта з Гологір. Кілька разів сі добродії атакували бідну сироту, вкінці війт випровадив коні зі стайні і віддав Фулеви, а бідну сироту, у відповідь на протест, ударив патиком по голові. Питаємо сею дорогою, чи війт мав право мішатися в ті річи і удїлювати асистенції? Пане старосто, ми хочемо мати справедливого війта, а не купецького посіпака! — Громадяне.

— Промоція Українців в Грацу. Українське Академічне Тов. „Січ" в Грацу повідомляє, що в місяці червні ц. р. промувалося на грацькім університеті двох членів Товариства та бувших старшин У. Г. А. — Радіон Сліпий і Іван Злепко на докторів медицини.

— Зноведення податкових урядів в Яблонові, Товстім і Жабю. З днем 1. липня звиваєсться податкові уряди в Яблонові, Товстім і Жабію, а їх агенди переноситься до дотичних повітових урядів. — З днем 31. серпня звиваєсться повітовий суд в Старій Соли а його агенди влучується до окружного суду в Старім Самборі. — За цим мають бути знесені дальші податкові уряди й суди в неповітових містах. Проти цього зарядження, що має на меті ощадність, протестують всіма силами польські шовіністичні боївки, горлаючи, що „польскосьць кресуф загрожона". Отже вилазить шило з мішка: вся „польскосьць" містилася в кількох урядниках податкового уряду.

— Нові драчки. Згідно з „бороть бою проти доріжні" підноситься з днем 26. ц. м. урядові і громадські стемплеві оплати від подань і залучників. Належитість в магістраті мається складати готівкою. Оплата за подання виносить 200 м., за залучник 50 мп. Найвища оплата в сумі 5.000 мп. належиться за надання горожанства і признання права власности. Від подань в промислових і будівельних справах належиться оплата 3 000 мп.

— Взірець солідности. На недавно направлену залізничу лінію Тернопіль-Збараж пущено на днях перший товарово особовий поїзд. Шлях був так „солідно" викінчений, що поїзд зараз таки випав зі зле уставлених шин. Один кондуктор тяжко ранений. Три вагони з рільничими машинами знищені.

— Брак довіря. Польське міністерство залізниць комунікує, що від дня 17. червня перестануть курсувати до Букарешту й Констанци польські вагони, бо вони вертали з Румунії все сильно ушкоджені. Курсувати зможуть знову щойно тоді, коли Румунія загварантує ненарушимість польських вагонів.

— Хмарвлім в Бельгії. Над Софією шаліла в понеділок страшна буря з хмаровломом. Богато дільниць залило водою та вирядило величезні шкоди в домашних урядженнях. Около десять тисяч люда остало без даху.

— Розпучливий вчинок нуждаря. В Неаполю зайшов недавно страшний факт, який свідчить, що і в державах з унормованими на позір відносинами панує по кутах голод і нужда. Приватний урядник Перотті, вдержуючий з невеличкої платні жінку і шестеро дітей, побачив одного дня, що далі не зможе так тяжко працювати і дивитися на голод своїх найдорожчих. Поблукавши по місті, прийшов оноді вечером домів і коли вже всі спали, він вигострив кухонний ніж і повбивав своїх шестеро діточок і жінку, впихаючи їм ніж у серце. Потім згинув сам, підрізавши собі горло. Цілий Неаполь потрясений до глибини небуваґим актом розпуки.

— Воздушна комунікація Женева-Москва. З днем 1. липня отвирається правильна комунікація літаком між Женевою і Москвою. Швайцарські літаки везтимуть почту до Норимберга, звідси німецькі до Берліна, з Берліна до Кенігсберг залізницею, а звідси до Москви знову літаком.

— Конгрес теософів в Липську. На днях відбувся в Липську конгрес теософів. Німецька преса описує з певним відтінком іронії теософські наради, стремління, ідеї й насмішливо констатує, що тим прочанам-мрійникам, які зіхалися до Липська аж із заморських країв, не вдасться так скоро їх діло „спасення людства на землі", яке вони поклали собі на найвищу мету. Їх „дорогою" до земного спасення є простота і єдність, зведення всіх вірувань, релігій, ідей, фільософій до одного спільного чинника, але цього людство не зможе зробити, хиба дорoсте за яких триста тисячі літ. Тепер воно не може і не хоче дивитися на спільний чинник — одноту (Einheit), бо воно перескочило вже висшу математику, будує динамомашини, літаки і знає силу стрільного пороху. Тисячі літ треба зироблати настрій, потрібний для переведення теософської ідеї в життя.

— Всі пожарні філії „Сокола-Батька" мають перевести протягом липня і серпня п. р. чергові збори і переслати „С.-Б." точний звіт. Про реченець загального збору, евентуально заходячі перешкоди належить різнож повідомити „С.-Б." По можности буде висилатися відпоручників на загальні збори в ціли віднови січово-сокільського життя. Заразом подається до відома, що в осени відбудеться анкета пожарних філій „С.-Б.". — Пожарна Секція „Сокола-Батька".

— Закінчення шкільного року в хлоп'ячій школі ім. Тараса Шевченка відбудеться в неділю дня 25. ц. м. о год. 9 рано в домівці при вул. Мохнацького ч. 12. Закінчення попередить Богослуження в церкві СС. Василіянок при вул. Зибл кевича. До участи запрошуємо родичів дітвори, членів Кружка і всіх громадян стрийської дільниці. — Старшина Кружка і Управа школи.

— Міщанський ремісничо-промисловий Союз кредитовий, стов. заресстр. з обм. порукою у Львові, Руська 3. Загальні збори з дня 14. мая 1922 затвердили білянс за р. 1921, який виказує, що уділи з кінцем 1921 р. виносили 99.014·53 мп., фонд резервовий 2.859·53 мп., спеціяльна резерва страт 1.945·33 мп., а чистий зиск 14.890·32 мп. Сей зиск розділено в той спосіб, що признано членам 10 проц. дивіденди від уділів 5.142 мп., а до фонду резервового приділено 9.748·32 мп., разом отже 14.890·32 мп. Львів, дня 22 червня 1922. Управа стоваришення: *Іван Кузьмич* вр., *С. Щитинський* вр. 1773 1-1

— Перші конститууючі збори Кружка У. П. Т. в Грималові відбудуться дня 29. червня о год. 12. перед пол. в салі „Народного Дому" в Грималові. Околичне громадянство проситься о численну участь. 1779

Попис елевів Музичного Інститута в Станиславові.

Дня 18. червня 1922. р. відбувся в Станиславові перший річний попис учеників і учениць Музичного Інститута, заснованого і удержуваного Ф.лією Муз. Тов.а ім. Лисенка. Попис сей засвідчив наглядно, що праця і заходи біля заснования філії і її школи не пішла марно а видала дуже скоро буйні овочі. Попис (який мав бути поділений на два дни, а з технічних причин мусів відбутися в однім дни) був, що правда, предовгий (41 битих точок програми!) і в більший части був обмежений тільки до елевів низших років. (Фортепян 1 3 рік, скрипка 1—4 роки, сольоспів 1—3 рік науки).

Коли хто потрафив сконцентрувати увагу на цілість, мусів признати, що не було одної точки програми, яка би не відповідала вимогам науки, а значна їх часть переходила далеко поза межі шкільних вимогів даних степенів науки. Впрочім за один рік істнування школи було би навіть дико домагатися надмірних результатів.

Тим більший відтак успіх школи, коли на всіх роках науки фортепяну являлося значне число елевів, які уже грають поправно і вдумчиво не лиш з технічним усвоєнням, а навіть деяким артистичним хистом. Шкода тільки, що фортепян був прямо неможливий і на попис Інститута ніяк не надавався.

В науці скрипки бачили ми скрізь взірцевий спокійний потяг смика, солідність ритмічну і чистий тон, а між елевами 2. і 4. року навіть визначні таланти, вельми уміло ведені професором до артистичних вижин.

Особливо цікаво і мило тражало 5 точок сольового співу (самі жіночі голоси), які всі виказували інтелігентне ведення науки проф. З. Левицькою. Між голосовими матеріялами визначаються: альт п-и Е. Трачівної і сопран п-и А. Гірняківної.

Особливою несподіванкою були для мене арія з опери „Barbier von Sevilla", виконана зовсім серіозно і бездоганно п- Гірняківною, ученицею 3. року — і прегарно, прямо взірцево виконаний ученицями хор прялок з оп. Вагнера „Der fliegende Holländer".

Взагалі Виділ Філії Тов-а, управа і професори школи можуть бути вдоволені і горді на отсей великий результат першого року своєї праці.

Ст. Людкевич.

✝ Посмертні згадки.

Трохим Верхола. Сумна доля емігрантів, що примушені силою обставин коротати свій вік далеко від Рідного Краю. Викинуті з рідного грунту, відірвані від користної праці, живуть вони на еміграції в тяжкій боротьбі за нужденний шматок хліба незнані, забуті, а смерть стирає саме їх імя і память про їх діла. Тимчасом скільки серед них видатних громадських діячів, що приносили немалу користь Вітчині, а часом і всі свої сили їй віддавали. Одним з таких діячів був Трохим Верхола, що помер у львівськім шпитали дня 18. червня від туберкульози.

Покійний народився 20./VI. 1881 р. в селянській сімї на Поділлю в м. Сатанові і вже з дитинства виявляв велику цікавість до книжки та здібности до мальовання. Батьки не співчували нахилам сина і силкувались вибити з нього ці „дурощі". Жадоба знання спонукала десятилітнього хлопчину втекти з дому до повітового міста, де він найнявся за наймита і заразом учився в міській виділовій школі. Так уже в дитинстві виявилася характеристична для Покійного риса, яка кермувала цілим його життям: надзвичайна енергія, рішучість та упертість в досягненню своєї мети. Опинився Він аж в Томську (на Сибіру) в малярській школі. Тут Верхола познайомився з українським рухом і став свідомим Українцем. Та молодому артистові приходилося тяжкою працею на фабриці заробляти собі на життя, і в Томську вже виявилися вперше початки недуги, що звели його тепер у могилу. Трохи підлікувавшись, відважний юнак, без копійки в кишені пускається до Києва, де й вступає в школу мистецтва, яку небавом скінчив.

В Києві доля усміхнулась Покійному. Він уже міг досить заробляти малярством, мав більше вільного часу і віддався студіюванню українського мистецтва, захоплюючись особливо орнаментикою, та поповнював читанням свою освіту. Дальшою мрією його було — вступити до Академії Мистецтва в Петербурзі — і цього добився, склав іспит і був принятий, але... наспіла війна, і В., як простий салдат, опинився на фронті. Тут відновилася стара недуга...

Революція застала В. в рідному проскурівському повіті. Від цього часу починається новий стан у життю молодого палкого чоловіка; з усією властивою йому завзятістю кинувся Верхола в бурхливу хвилю політично громадського життя і віддався йому цілком. „Тепер не час думати про мистецтво — спершу Україну здобути треба", говорив він. В короткий час В. здобув собі як громадський діяч таку широку популярність, що був обраний головою Проскурівської Просвіти, а з перевиборами Земства пройшов спершу як член, а потім як голова Проскурівської Повітової Земської Управи. Одночасно працював в міській управі, як виборний член від партії У. С. Д. Як член повітової управи, стояв на чолі освітнього відділу і головну увагу направив на українізацію шкіл. З його ініціятиви були надіслані від Проскурівського Земства стіпендіяти-вчителі на інструкторські курси в Києві, а в самому Проскурові були відкриті для вчителів народних шкіл курси українознавства, на яких і сам В. брав активну участь, викладаючи історію українського мистецтва

В часі УНР. покійний В. працював то як повітовий комісар, то як голова Повітової Управи, то як голова міської Управи.

Гарячий поборник ідеї самостійности України, Він з болем дивився на партійну боротьбу, що розколювала і ослаблювала українські сили в ті страшні часи, коли в таких муках народжувалася молода українська держава. Після довгих хитань він залишив партію з тактичних міркувань. В поглядах лишився демократом, а кличем Його була Самостійна Україна і для неї він віддає всі свої сили: особистого, приватного життя для Покійного не істнувало. Він жив тільки Україною, нею болів і радів! Куди не кидала Його доля — скрізь Він провадив цю свою роботу для будування української державности тими засобами, яких вимагали обставини: словом, ділом і навіть зброєю.

В часі повстання проти гетьмана, боротьби з большевиками, Денікіном і знову з большевиками — завсіди стояв Він у рядах перших борців, підставляючи голову під кулі. І вороги добре оцінили вартість цієї людини, і як праві, так і ліві невпинно полювали за ним: за гетьмана Верхола мусів тікати з Проскурова і під чужим прізвищем перебував в м. Олександровську, де памяткою по ньому лишився розмальований ним театр в українському стилі. Коли большевицька влада в останнє запанувала на Україні, В. до останнього часу не хотів покидати Рідного Краю, але врешті мусів.

Тепер ще не час отверто говорити про ролю В. в боротьбі з большевиками, але досить сказати, що земляки примусили Його емігрувати. І Він емігрував.

Переходячи Збруч зимою, застудився, стара хороба поновилась і звела Його в домовину. До цього причинилися і лихі матеріяльні умови: приходилося голодувати хорому, жити в непаленій вохкій кімнаті підчас лютих морозів. Хоч останні місяці громадянство допомагало хорому, а один з сердечних товаришів сам бідуючи, взяв Його до себе на село і доглядав Його як рідного — та було пізно.

Прохорувавши з перервами біля 10 місяців В. вмер. З Його смертю за українське громадянство втратило енергічного і чесного діяча, обдарованого безумовно видатними організаторськими здібностями. А може й мистецтво втратило талановитого маляра, якому доля не судила розвинутись.

Н. Д—ко.

В справі закона про примусове обезпечення.

На численні запити в справі польського закона про примус огневого обезпечення подаємо до відома, що:

1) Закон постановляє найвиразнійше, що обезпечення будинків в „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ у Варшаві може наступити доперва по упливі часу, на який заключено дотеперішний договір обезпечень в иншім товаристві. В законі нема ніякої згадки, щоби на випадок, коли будинки вже в якім товаристві обезпечені нище своєї теперішної вартости, мусіли вони бути обезпечені на решту вартости в Польській Дирекції взаїмних обезпечень. А що до протизаконного поступовання ніхто не може бути змушений, тому і ніхто не може бути приневолений до сего, щоб обезпечав свої будинки в „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ чи в цілости, чи в части так довго, доки обезпечає їх в иншім товаристві.

2) Обезпечення в „Дністрі“ і в товаристві Краківськім є тревалі і так довго не кінчаться, доки обезпечення не виповіджені: длятого не вільно писати у внесках „Польської Дирекції взаїмних обезпечень“, що обезпечення в тов. „Дністер“, чи тов. Краківськім кінчиться в якімсь календарно означенім речинци, а зате треба би писати „обезпечен тревало без речинця“.

3) Розсівання агентами „Польської Дирекції взаїмних обезпечень“ у Варшаві вісток, що тов. „Дністер“ чи тов. Краківське мають бути знесені, або що оба сі товариства упали, є очевидно незгідні з правдою і тому належить подавати дотичним товариствам свідків і імена та назви тих, що такі вістки розсівають, в ціли виступлення проти них в судовій дорозі.

4) В цілім законі про примус огневого обезпечення нема ніяких карних санкцій проти тих громадських урядів, що не предложать „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ виказів згл. списів чи оцінок усіх громадських будинків. До сего після закона має собі уживати „Польська Дирекція взаїмних обезпечень“ своїх таксаторів, а уряди громадські за непредложення тих виказів не можуть бути карані, бо до таких виказів після закона не є обовязані.

Дирекція товариства взаїмних обезпечень „Дністер“.

ЖЕРТВИ

Виказ одноразових жертв на школи дрогобицького Кружка УПТ. в 1921 і 1922 р. в мп.

Церков Вороблевичі 1055, гімн. амат. кружок 27800, А. Калужняцький 500, А. Коваль 1000, Мартин Снятинка 900, В. Динда 2000, І. Пріндин 100, о. Калимон Горуцько 700, о. Негребецький Ясениця 1000, А. Матчак 1000, В Сенюта 1000, П. Держко 100, амат. кружок Тустановичі 2013, церков Борислав 1422, Смальки вінчання 1000, кружок Тустановичі 3182, Котіль 300, інж. Куліцький 200, церков Вороблевичі 350, гром. уряд Модрич 2000, гімн. амат. кружок 95005, Попелі зб. 7450, Н. Дмитришин 7000, О. Середна 500, А. Лемех 200 церков Уличне 1000, Снятинка зб. 400, гімн. амат. кружок 30714. Заколоть зб. 310, Ф. Мисишин 1000, Т. Матчак 4000, Коржинський 200, С. Пілько 1000, Л. Пруський 500, Уличне зб. 1580, Л. Бакенрот 24600, Гайб 5000, зб. на св. Николая 5850, непринятий гонорар 1082, Скрипух 3000, В. Валігура 1500, д-р Фрідман 3000, Бачинський Тустановичі 1000, А. Модрицька 500, Борислав коляда 20000, Заколоть кол. 1500, Вороблевичі кол. 2000, амат. кружок Солець 15000, Добрівляни кол. 4000, Добрівляни коляда дівчат 2219, аматорський кружок Добрівляни 2000, аматорський кружок Стебник 5000, коляда гімн. учеників 29750, Щедрий Вечір Дрогобич 24658, Тустановичі зб. 5000, Опака зб. В. Янів 655, Раневичі кол. 2000, Ріпчиці кол. 3814, Трускавець кол. 2000, Сторонна кол. 3000, Колпець кол. 5000, Яворський М. Тустановичі 10000, М. Хлонь 500, Модрич кол. 1200, В. Борис 1000, М. Микитин 500, Доброгостів кол. 1000, Губичі кол. 10000, Попелі коляда 16000, д-р Альтен 2000, Стебник 1800, д-р Шпіндель 2000, К. Камінський 600, Щипайлова Тустановичі 300, амат. гімн. кружок 30000, весілля в Ступници 10540, Нагуєвичі кол. 2000, Солець зб. 350, Т. Варивода весілля 2240, Делява кол. 3000, вечерниці УПТ. 14287, Ювіл. концерт УПТ. 52830, В. Левицький 2000, Р. Левицький 2980, Якубова Воля кол. 7000, І. Коцюба бл. 2124, Ясениця кол. 8000, амат. гімн. кружок 10000, Й. Кобрин 1000, Й. Кльоц 900, О. Тута 500, Сторонна бль. 3000, Н. Н. 10000, відчит УПТ. 3000, гром. уряд Модрич 2000, відчит УПТ. 2630, амат. круж. Солець 11000, церков Заколоть 1000 та бльочок 640, церков Добрівляни 1500, церк. Трускавець 8000, церков Ріпчиці 2656, церк. Болехівці 3000, церк. Губичі 10000, І. Пічкан 1000, Дрос зб. 1380, Опака кол. 1200, амат. кружок Солець 5000, Уличне зб. 1000, церков Борислав 5000, о. Кошик 500, В. Кушнір 1000, церков Снятинка 2180, церк. Сторонна 1200, церков Ролів 160, церков Попелі 2562 і гімн. конц. Шевченка 32350. 17861—1

ОПОВІСТКИ.

Управа приватної української гімназії в Золочеві повідомляє, що вступні іспити до І. кл. відбудуться дня 26. с. м. о год. 9 рано, до кл. II—IV. в днях 26—28. с. м. — Кружок У. П. Т відкриває з новим шкільним роком І. рік учит. семинарії для учеників і учениць. Зголошуватися вже від 26. с. р. до канцелярії У. П. Т. дім „Просвіти“ в Золочеві. 1688 2—3

З Клепарова. З нагоди розпочаття будови нової мурованої церкви в Клепарові, відправиться там же в неділю дня 25. цего місяця о годині 10. рано на церковній площи полева Служба Божа, на яку має честь запросити громадян Клепарова і Вп. Гостей зі Львова і околиці — Церковний Комітет в Клепарові.

Виставка ручних праць учеників і учениць школи імени М Шашкевича у Львові отворена в д 25. червня ц. р. в будинку школи в партері. Вхід від вулиці Вірменської ч. 23.

Філям Сокола-Батька до відома і виконання. Приказів до впоряду уживати лишень тих, які уживала У. Г. А. (книжечка видана Д. С. В. С. — Станиславів 1918). Стремимо до одноцільности. — *Сокіл-Батько.* 1775 1—1

Прилюдна роздача нагород і грамот учасникам змагань дня 18. VI. в бігу і наколесникам, відбудеться в неділю дня 25. червня б. р. о годині 12-ій в полудне в домівці Сокола Батька, вул. Руська ч. 20. — *Старшина С.-Б.* 1775 б) 1—1

Вступні іспити до кляс II.—VII. в 7-клясовій дівочій школі ім Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбудуть в днях 28., 29. і 30. червня. До іспиту треба предложити метрику хрещення, послідне шкільне свідоцтво і посвідку щіплення віспи. Вписи до всіх кляс будуть переведені перед вакаціями в днях 29. і 30. червня.

Вступні іспити і вписи на І. і II. рік жіночої учительської семинарії У. П. Т. у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) відбудуться в днях 29. і 30. червня. Предложити належить: метрику хрещення, послідне шкільне свідоцтво і свідоцтво здоровля, виставлене шкільним або міським лікарем. 1720 5—5

Спільні Ширші Сходини членів Кружків УПТ. ім. Ганни Барвінок і Т Шевченка відбудуться в неділю 25. червня ц. р. в школі ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12. о годині 5. по полудни. На дневнім порядку: 1. Відкриття Сходин. 2. Рідна Школа в життю народа — реф. дир. М. Галущинський. 3. Школи УПТ. у Львові — реф. К. Малицька. 4. Дискусія — внесення. Всі громадяне і громадянки стрийського передмістя повинні явитися на цих сходинах з огляду на вагу справ, які мають бути порушені в рефератах. — За Старшини Кружків: Д-р Іван Волошин, Константина Малицька. 1728 4—5

Зїзд Товаришок, що в рр. 1909 і 1910 кінчили український прив учит. семінар в Коломиї, відбудеться в Коломиї дня 7. липня ц. р. Зголошення слати на адресу: Ярослава Аронець, Монастириска або Ольга Боднарук, Коломия, вул. Гетманська 1532, 1782 1—1

Повітове Товариство Кредитове Львів, Ринок ч. 10. Загальні Збори з дня 25. мая 1922. приняли до відома, що з кінцем 1921 р. виносять уділи 37.966·29 Мп., фонд резерв. 5.350·59 Мп., спеціяльна резерва страт 675·17 Мп. — Опісля порішено чистий зиск з 1921 р. в квоті 2.116·78 Мп призначити: 5 проц. на дивіденду від уділів ц. є квоту 1300·95 Мп. а квоту 815·83 Мп. на спеціяльну резерву страт. — Управа стоваришення: В. Горбай в. р. М. Коць в. р. 1783 1—1

Вже вийшло „МОЛОДЕ ЖИТТЯ“, пластовий часопис ч. 6—7 за червень-липень 1922., ціна 100 Мп. Замовлення і гроші приймає адміністрація, Львів. вул. Домініканська ч. 11, I. п. 1772 1—2

Позір Золочівщина! Дня 25. червня о год. 8. веч відбудеться в салі Шашкевича „КОНЦЕРТ“ в честь М. Шашкевича. 1774 1—1

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від четверга 22. червня 1922 р. незрівнаму драму на 6 дій, яка лучить дійсність з поетичною леґендою, оперту на новелі Проспера Меріме'а „ВЕНЕРА З ІЛЛЄ“ і поеми Генриха Гайнего „БОГИ НА ВИГНАННЮ“ п. з.

„ВЕНЕРА — БОГИНЯ ЛЮБОВИ“.

В головних ролях, найкращі артисти екрану МАГДАЛИНА, СОНЯ ПАВЛО АСЛЯН.

ОБРУЧКИ ШЛЮБНІ 14-карат. від **12.000** за пару поручає ювілер **Мандль** у ЛЬВОВІ, вул. КОПЕРНИКА 14. (н. кіна Коперник.)

МАҐАЗИН І. ШТАЙНБРУХА у Львові, при вул. Трибунальській 1 (ріг ринку)

поручає на літо: мужеські сорочки, мужеські капелюхи, краватки, полотняні і каучукові ковнірики, парасолі й парасольки, рукавички, панчохи й скарпитки по недорогій ціні. — Товар віденський. — — — 6—10
XII

Прекрасний образ

Тараса Шевченка

в олійній красці на картоні величини 20×28 продає „УМНА“, Wien, VIII., Ledererg. 20. — Для книгарень і читалень значний опуст. — 5% на „Рідну Школу“ від продажі. — Замовляти просимо:

Kunst-Verlag „U M N A“
1784 **Wien, VIII., Ledererg. 20.** 1—?

Дня 9. липня 1922 р. о год. 6 тій по полудни в домі Читальні „Просвіти“ відбудуться

Надзвичайні Загальні Збори

Товариства кредитового

— „ХЛІБОРОБ“ —

стов. зар. з обм. порукою в ВЕРБОВІ

з таким порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Зміна статута.

Вербів, дня 17. VI. 192 .

ЗА УПРАВУ:

о. В. Кушнір *Ів. Петрицький.*

НА ПРОДАЖ 10 морґів поля, обійстє з будинками і всякою рухомостю. Ціна п'сля угоди. Зголошення слати: Андрій Миссак, Клювинці п. Хоростків. 1780 1-1

ДОЛИНЩИНА ПОЗІР!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ“ В ДОЛИНІ

відбудуться дня 25. червня 1922 р. о год. 3-тій по полудні в будинку української гімназії в Долині з таким денним порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів.
2) Звіт уступаючого Виділу.
3) Вибір нового Виділу.
4) Внесення.

Виділи Читалень „Просвіти“ долинського повіту мають виделеґувати по одному відпоручникови на Збори.

Все свідоме громадянство долинського повіту повинно взяти участь в Зборах, приносячи із собою 240 Мп. річної членської вкладки!

УПРАВА ФІЛІЇ:

о. Михайло Лада *Дмитро Шумей*
голова. 1778 1-1 секретар.

Фабрика зеркал і шліфарня шкла

- ЙОСИФА ТОРТЕНА -

ЛЬВІВ, ПІДВАЛЛЄ 3,
1788 — поручає свої вироби. — 1—3

Ґорсети 50% дешевше.

Поручаю ґорсети, бедрові опаски в найновійших кроях і нагрудники по конкуренційних цінах, приймаю також ґорсети до чищення і направи, як також всілякі праці, входячі в сей обсяг. — **Геля Бляй замужна Фасс, Львів, вул Личаківська 18.**
XXIII 5—5

Союз Українських Інвалідів

кооператива з обм. порукою у ЛЬВОВІ.

Провадить під фаховим проводом

кравецьку і шапкарську

:: РОБІТНЮ ::

Виконує найвибагливіші замовлення, для Соколів, Січовиків, Пластунів по дешевих цінах однострої і шапки. — Для кооператив найдогіднійше жерело набуття шапок для с'л. Замовлення до Союза — — —

ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 3, II. п.
XXI 3—6

Чи Ви купили вже

збірник пісень і забав для своїх діточок????

Спішіть, бо наклад вичерпується.

1785 **Ціна 150 мп.** 1—2

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Вже вийшла в друку

накладом львівської філії Українського краєвого тов. охорони дітей і опіки над молодю книжочка

„Малий лікар“

гігієна для дітей в образках і віршах.

По проєкті лікаря д-ра Олександра Барвінського звіршував Юра Шкрумеляк.

Образки арт. малярки Олени Кульчицької.

Ціна 500 Мп. без почтової пересилки.

Надається дуже на нагороди пильности і до науки гігієни по школах, захоронках і захистах.

Набути можна в українських книгарнях.

Купуйте для своїх діточок, бо наука гігієни робить щасливими і діточки і родичів і заощаджує непотрібні видатки в часі слабости.
1691а) 3—3

Ширіть наш часопис!

ДЗВОНИ з найлучшого металю о чистім, звіннім голосі по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією

можна купити або замовити в

Першій українсько-американській ливарні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, Тарнавського ч. 64.

1411 —?

Від 22. літ виконують наші робітні суконь і білля всякі роботи почавши від перерібок аж до найвибагливійших що до ґусту й моди жіноч. уборів. Також наш склеп продає полотна, шифони, хустки, гафти, крав. прибори, нитки і ин. гуртом і подрібно. — Дешеві ціни і солідна обслуга. — — — — — —

Жіноча Спілка промислова

„ТРУД“ ЛЬВІВ, РИНОК Ч 39.
XV (вл. дім). 4 20

Гуртівний склад

туток і циґаретних паперців, також шкільні прибори

XXIII. поручає 7—10

Г. ВІЛЬДЕР

ДІМ ТОВАРОВИЙ

Львів, вул. Шпитальна 1.

ПОЗІР! ПОЗІР!

В БРАМІ АНДРОЛЬОГО (Ринок 29)

купує ВИЧИСКИ З ВОЛОСЯ ДАМСЬКОГО і продає КОСИ (плетенки)

XIII по найдешевшій ціні 5—5

ДАМСЬКА ФРИЗІЄРКА.

УКРАЇНСЬКА

Книгарня і Антикварня

у Львові, вул. Рутовського 22. (Народний Дім).

Купує і продає: шкільні підручники, нові й уживані, белетристичні й наукові книжки, в українській і чужих мовах. Закуплює цілі бібліотеки й рукописи призначені до друку. Приймає Замовлення на книжки инших краєвих і заграничних видань. — Бере в комісову продаж усі українські книжки й ґазети.

Великий та найдешевший склад шкільних та канцелярійних приборів. —

Замовлення на провінцію полагоджує відворотно за посліплатою або попереднім надісланням грошей.
1715 4—2

1554 3—3

ЗАЛОЖ. В 1903 р.

Краєва фабрика цементових виробів

Юрій Грицак

ЛЬВІВ, вул. ПІЯРІВ БІЧНА Ч. 54 а.

МАЄ НА СКЛАДІ: рури цементові ріжних розмірів від 10|10 цм. до 90|90 цм. включно, плитки цементові, бетонові сходи, сходи „terazzo“. — ВИКОНУЄ всілякі роботи бетонові в місци і на провінції.

— — Замовлення полагоджується відворотною почтою. — —

Побічний дохід для кождого працьовитого горожанина.

Листи і запити під адресою: „САНАТОР“ 90 Бидґощ.

100.000 марок і більше місячно

сталого, чесного зарібку може мати кождий сільський учитель, громадський писар, дяк, взагалі кождий працьовитий чоловік на селі при поза службовій праці може ЗАРОБИТИ.
1781 1—4

БЛЯТИ

Ткацькі варстати, нити, прілки, щітки до чесання вовни і лену, човники і т. д.

доставляє фірма

„Textyl“

М. Кожушна

Рава Руська.
1776 1—

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“